

Saksframlegg

Høringsuttalelse - Forslag til endringer i barnehageloven

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
	Molde formannskap	

Rådmannens forslag til vedtak

Merknadene rådmannen gir uttrykk for i saksframlegg av 28.11.07 om endringer i barnehageloven tiltres.

Saksopplysninger

Det Kongelige kunnskapsdepartementet (KD) har i skriv datert 31.10.07, sendt et høringsnotat om forslag til endringer i barnehageloven. Hovedinnholdet i høringsnotatet er:

- Innføring av lovfestet rett til barnehageplass
- Innlemming av statstilskuddene til barnehager i inntektssystemet til kommunene
- Finansiering av ikke- kommunale barnehager
-

Frist for høringsuttalelse er 3. januar 2008.

Rådmannen har omtalt tre hovedelementer som kommunen bør uttale seg til:

- Individuell rett til barnehageplass
- Rammefinansiering
- Finansiering av ikke-kommunale / private barnehager

Individuell rett til barnehageplass

Den individuelle retten til barnehageplass foreslås utformet omkring følgende hovedprinsipper:

- rettighetsfestes når full dekning er på plass
- gjelder barn som har fylt 1 år når opptaket til barnehagen skjer
- hovedregel: Rett til tilbud innen kommunen
- kommunen skal selv finne det reelle behovet for barnehageplasser
- interkommunalt samarbeid mulig
- rett til godkjent barnehagetilbud innenfor barnehagelovens regler
- søkers behov og ønsker skal vektlegges
- krav om minimum ett opptak i året fra og med 2009
- flere opptak eller løpende opptak vil være mulig

Rådmannens vurdering

Regjeringens mål er at alle som søker barnehageplass innen fristen for hovedopptaket våren 2007, vil få plass i løpet av 2007. Kommunene har allerede en plikt i barnehageloven å skaffe et tilstrekkelig antall plasser.

Molde kommune har gjennom politiske vedtak, en klar målsetting, om at det til en hver tid skal være en barnehagedekning, som fanger opp variasjoner i etterspørsel og behov. Kommunen har høsten 2007 full barnehagedekning.

Rådmannen støtter departementets forslag til at en tar sikte på at lovfestet rett skal gjøres gjeldende fra 1. januar 2009, forutsatt at målet om full barnehagedekning er nådd. Retten er viktig for barna, for småbarnsforeldrene og for hele samfunnet.

Utgangspunktet må være plass fra barnehageårets start 1.august. Det må videre tas høyde for fem måneders ventetid.

Forslaget innebærer at kommunen vil få et utvidet samlet ansvar for barnehagevirksomheten, og må styre utviklingen av tilbudet etter lokale behov og ut fra nasjonale føringer som blir gitt.

Molde kommune har per dato god oversikt over etterspørsel og behov. Dette har sammenheng med full barnehagedekningen i kommunen. Dekningsprosent for barn i alderen 0 -2 år er 89 % og barn i alderen 3 -5 år 99 %.

Høringsforslaget knytter retten til ett opptak pr. år i første omgang, med en langsiktig ambisjon om to opptak pr. år.

Rådmannen har ingen merknader til at rettigheten knytter seg til ett tidspunkt pr. år, og vil finne det rimelig at den enkelte kommune tar stilling til om man vil øke ambisjonene ut over dette. Molde kommune har i mange år praktisert ordning med ett hovedopptak per år, samt supplerende opptak gjennom året, der søkeres behov og ønsker er vektlagt.

Med bakgrunn i endringer i barnehageloven § 7 a "samordnet opptaksprosess" har Molde kommune som barnehagemyndighet lagt til rette for en samordnet opptaksprosess for barnehageåret 2004/2005. Ordningen har fungert godt.

Høringsforslaget legger opp til at retten til barnehageplass knytter seg til kommunegrensen. Rådmannen finner denne avgrensningen hensiktsmessig. Ved ledighet av barnehageplasser mener rådmannen at en må kunne samarbeide over kommunegrensene. I slike tilfeller bør tildeling av plass gjøres gjeldende for ett år om gangen.

Molde kommune har praktisert samarbeid over kommunegrensene med godt resultat både for barn, foreldre/foresatte og eiere.

En viktig forutsetning for rettighetsfestingen av barnehageplass er at kommunenes planlegging må ta høyde for en viss overdekning av antall barnehageplasser. Å etablere nye plasser kan ta noe tid både i forhold til tilrettelegging av lokaler og rekruttering av personell. Videre vil utviklingen av maksimalprisen foreldrene skal betale, utviklingen av kontantstøtten, det lokale arbeidsmarkeds variasjoner, arbeidsinnvandringen, nedlegging av private barnehager, m.v. påvirke balansen mellom tilbud og etterspørsel etter barnehageplass i noen grad framover.

Statens overføring av ressurser til kommunene må ta høyde for den overdekning av barnehageplasser, kommunene vil være avhengig av å ha til enhver tid. Fleksibilitet i forhold til kvalitetskrav overfor bygninger og bemanning på midlertidig basis kan være et viktig

virkemiddel for å møte svingninger i etterspørsel i de første årene etter at full dekning er rettighetsfestet.

Rammefinansiering

Når full barnehagedekning er på plass, legges det opp til overgang fra øremerking av tilskudd til barnehagedrift til rammefinansiering.

Modellen for rammefinansiering vil bli omhandlet i kommuneproposisjonen for 2009, og bli sett i sammenheng med endringer i inntektssystemet samme år (jfr. Sørheimutvalget m.v.).

Det vil i denne sammenheng bli utarbeidd egne kostnadsnøkler for barnehage.

Rådmannens vurdering

Rådmannen slutter seg til forslaget om overgang til rammefinansiering av barnehagesektoren når full dekning er på plass.

Det er imidlertid av stor betydning at dette skjer på en måte som

- sikrer full utgiftsdekning for hver enkelt kommune
- sikrer den enkelte kommune mulighet for å holde en viss overdekning i antall plasser
- er nøytral med tanke fordelingen mellom kommunale barnehageplasser og plasser drevet av andre.

Finansiering av private barnehager

Høringsdokumentet skisserer to hovedalternativer for overføring av tilskudd til ikke-kommunale / private barnehager:

Alternativ 1: Ikke detaljerte, statlige regler for beregning av tilskuddet

Dette alternativet

- vil bety et kommunalt utformet regelverk
- åpne for ulike løsninger i kommunene
- bli innført i 2010 for å gi kommunene og private eiere god til forberedelse

Alternativ 2: Statlig regulering av finansieringsnivået i loven

Alternativet vil bety

- at staten regulerer nivået på tilskuddet
- krav til en gitt prosentsats av gjennomsnittlig kommunal kostnad pr. plass
- sikre likt tilskudd til alle barnehagene innad i kommunen
- at en fast prosentsats gjør det nødvendig for mange barnehager å redusere sine kostnader

Rådmannens vurdering

Dagens barnehagepolitikk er en konsekvens av barnehageforliket fra 2003. Forskrift om likeverdig behandling i forhold til offentlige tilskudd, er svært komplisert. Dette har vært signalisert fra Molde kommune gjennom statlige organ siden forskriften ble innført.

Private barnehageiere melder om vanskeligheter med å planlegge barnehage/budsjett år med utgangspunkt i forskriften, tidspunkt for rapporteringer og utbetalinger av tilskudd. De private eierne må kjenne sine inntekter.

I Molde kommune med mange private og ulike barnehageeiere legg forskriften beslag på en stor arbeidsressurs på kommunalt nivå igjennom hele året. Kommunen må kjenne sine utgifter.

Balansen mellom kommunale barnehager og barnehager drevet av andre, er forskjellig kommunene imellom og innen hver enkelt kommune over tid. Samtidig vil det være kommunen som har det hele og fulle ansvaret for at alle med rett til barnehageplass får plass.

Dette tilsier at overføring av tilskudd til de private barnehagene fortsatt bør skje via kommunene, og etter statlig utarbeidd kostnadsnøkkel for barn under og over 3 år.

At kommunale og private barnehager i den enkelte kommune skal behandles økonomisk likeverdig i forbindelse med tilskuddberegningen, må ligge fast. Systemet må være forutsigbart.

Det er i dag komplisert å fastsette kostnader i kommunale barnehager, kommunene i mellom, særlig for barn under 3 år. En finner til tider ikke naturlige forklaringer på den store differansen på kostnader for spesielt småbarnsplassene.

Det må imidlertid også legges til rette hjemmel for at kommunene kan stille de samme "kvalitetskrav" til ikke kommunale barnehager som kommunale barnehager, når rett til barnehageplass blir innført. Dette med bakgrunn i det utvidede ansvaret kommunen vil bli påført i forbindelse med at alle med rett til barnehageplass skal få tilbud om plass.

Avslutning:

Etter rådmannens mening må det være en klar forutsetning for en lovendring om innføring av individuell rett til barnehageplass at ordningen sikres fullfinansiering fra staten.

Hilmar Windstad